

Bijna ochtendstond

Het geloof in de komst van XBRL is behoorlijk in de knel geraakt de laatste jaren. Toch staat deze rapportage taal voor financiële rapportages aan de vooravond van een doorbraak, zo is de boodschap op de zeventiende XBRL-conferentie begin mei in Eindhoven.

TEKST HENK VLAMING | BEELD CORBIS/MATTHIAS KULKA

Over twee maanden is het dan zo ver. De Belastingdienst kan dan ook aangiften loonheffingen, eerstedagsmeldingen en aangiften inkomstenbelasting voor particulieren in XBRL ontvangen en verwerken. Tot nu toe konden alleen de aangifte vennootschapsbelasting en de aangifte inkomstenbelasting met winst uit onderneming in XBRL worden ingestuurd. De belofte van deze rapportage taal hangt al jaren in de lucht, maar werd tot nu toe

maar mondjesmaat waargemaakt. De programmatuur was complex en moeilijk in te bouwen in softwarepakketten. De mogelijkheden waren beperkt omdat er maar weinig ontvangers waren die er veel mee konden.

Maar het tij is gekeerd. Behalve de Belastingdienst kunnen ook het Centraal Bureau voor de Statistiek en de Kamers van Koop-

handel financiële informatie ontvangen en verwerken die zijn opgemaakt in XBRL. “De verwachting is dat dit een succes gaat worden, want XBRL biedt de mogelijkheid om bijvoorbeeld rechtstreeks vanuit je boekhoudpakket informatie aan het CBS te leveren”, zegt woordvoerder Hans van Brussel van het CBS. “Dat scheelt straks het apart moeten invullen van formulieren, op papier of online.”

ADMINISTRATIEVE LASTEN

De basis voor XBRL is pas tien jaar geleden gelegd. In die periode is de taal ontwikkeld en zijn er internationale standaarden gekomen voor de inhoud.

Frank Jonker: ‘Je kunt de Belastingdienst veel verwijten over automatiseringsprojecten, maar dit megaproject heeft zij goed gedaan.’

XBRL in de praktijk

Datum: 9 oktober 2008

Locatie: nog niet bekend

Tijdens dit seminar wordt u geïnformeerd over de XBRL-standaard en de toepassing van XBRL in het rapportage- en fiscale aangifteproces in Nederland. U weet naderhand wat deze ontwikkeling betekent voor accountants en de organisatie van uw klanten.

Kijk voor meer informatie op www.nivra.nl/vera. Aanmelding via deze site of het aanmeldingsformulier in de VERA-bijlage.

voor XBRL

Jan Pasmooij: 'Je kunt het cliënten niet opdringen, het zal moeten ontstaan vanuit een vraag.'

De initialen staan voor eXtensible Business Reporting Language. Met XBRL is de betekenis van gegevens eenduidig vastgelegd. Door de jaren heen is er een grote schare enthousiastelingen gekomen die XBRL als innovatief hoogstandje beschouwen, vooral in de software-industrie. Maar ook in de financiële dienstverlening en zeker bij de overheid zijn er voorstanders. Die benadrukken dat het voor bedrijven eenvoudiger wordt om vanuit hun bedrijfsadministratie de diverse rapportages te genereren die de overheid verlangt. Menselijke tussenkomst is daarbij niet vereist. Zo kunnen ondernemers simpeler, efficiënter en betrouwbaarder voldoen aan hun administratieve verplichtingen voor de overheid.

Daardoor verminderen administratieve lasten en kosten voor ondernemers, aldus de aanhangers van XBRL.

POLITIEK

Geen wonder dat de politiek er als de kippen bij was om haar liefde aan XBRL te verklaren. Deze rapportagetaal speelt een belangrijke rol in de belofte van regeringen om de administratieve lasten te verminderen. De elektronische aanmaak en verzending van financiële informatie bespaart uren, waardoor administratie goedkoper wordt. De ministeries van Justitie en Financiën lieten in 2006 weten dat het bedrijfsleven met XBRL per jaar vele honderden miljoenen euro's aan administratieve lasten zou kunnen besparen. De Kamer van Koophandel Nederland voorspelde een besparing van 750 miljoen euro in 2007. Een gezamenlijk onderzoek van KPMG en de software-

bedrijven Symansis en Consist toonde vorig jaar aan dat gemeenten per rapportage wel zestien uur kunnen besparen dankzij XBRL.

VOORUIT KIJKEN

"Het bezuinigingsaspect is nog het minst interessante van XBRL", meent Frank Jonker van CreAim, een IT-bedrijf dat in april 2008 als eerste haar btw-aangifte in XBRL aanleverde aan de Belastingdienst. Eerder dit jaar had CreAim ook al een novum door als eerste informatie in XBRL naar het CBS te sturen. Al jaren maakt Jonker zich sterk voor het inbouwen van XBRL in softwareprogramma's voor financiële dienstverleners. "Er is gewoon kolossaal mee te verdienen omdat accountantskantoren er nieuwe diensten mee kunnen aanbieden. Zo kun je met behulp hiervan continu cijfers van klanten monitoren en zelfs extrapoleren naar de toekomst. Niet meer alleen achteruit kijken met behulp van cijfers, maar ook vooruit kijken. Dat is wat ondernemers willen en XBRL maakt dit mogelijk."

TWEE JAAR

Bij verschillende accountantskantoren draaien al experimenten voor dit soort innovaties. Jonker weet zeker dat dit het jaar van de doorbraak wordt. Alle softwareleveranciers van financiële

programma's zijn bezig om XBRL in te bouwen in hun programma's. Voor financiële intermediairs als accountants is het straks een fluitje van een cent om de rapportagetiaal toe te passen. Ondernemers hebben er al helemaal geen last van, en plukken alleen de vruchten.

Jan Pasmooij, voorzitter van XBRL Nederland en manager ICT Knowledge Center van het NIVRA, is iets voorzichtiger, maar ziet toch ook XBRL rijzen aan de horizon. "Als ik kijk naar vergelijkbare overgangen, zoals de elektronische belastingaangifte, dan heb je een overgangs-

Frank Jonker (CreAim): 'Er is kolossaal mee te verdienen omdat accountants er nieuwe diensten mee kunnen aanbieden.'

periode van ongeveer twee jaar nodig. Ik denk dan ook dat de financiële communicatie in 2010 volledig elektronisch zal verlopen. De overgang zal redelijk geruisloos zijn. Misschien dat er in de overgangsfase nog even twee systemen naast elkaar zullen bestaan, een papieren en een elektronische informatiestroom. Maar de transitie zal zeker plaatsvinden."

NIET BEWUST

Toch is het geloof in de komst van XBRL de laatste jaren zwaar op de proef gesteld. Het ontbrak steeds maar aan mogelijkheden om iets te gaan doen met XBRL, alle beloften ten spijt. Overheden konden XBRL-bestanden niet verwerken en bedrijven onderling konden er evenmin mee communiceren. Een hype, zo noemde directeur Hans van Nek het softwarebedrijf Lizatec de programmeertaal spotvend. Werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB Nederlands twijfelden openlijk aan het nut van XBRL.

Volgens onderzoek van Atos Origin en de Erasmus Universiteit ontbrak het bedrijven aan een eenduidige visie op het instrument. Bijna driekwart benadrukt dat er daarnaast te weinig bekendheid bestaat over het Nederlandse Taxonomie Project (NTP), dat het pad effent voor het gebruik van XBRL. De meeste bedrijven zijn zich hierdoor niet bewust van de enorme kostenbesparingen die XBRL kan

opleveren. Toepassing van de rapportagetiaal zou volgens schattingen van de overheid tot een besparing van 350 miljoen euro in het eerste jaar kunnen leiden.

'PRAATSTUK'

Maar eind vorig jaar had driekwart van de door Atos Origin en KPMG ondervraagde bedrijven had nog geen aanstalten gemaakt om rapportagetiaal in te voeren. Begin dit jaar nog leek ook een van de aanvankelijke supporters, Arjen Nijdam, productmanager hoofd Financial Solutions IBS Nederland, het hoofd in de schoot te hebben gelegd. "Het daadwerkelijk gebruik van XBRL wil maar niet doorzetten", somberde hij in een opiniestuk in het tijdschrift *Computable*. "XBRL is

nu vooral een praatstuk en er wordt te weinig mee gedaan." Waarop de politiek de bal terugkaatste. "Om de lastenverlichting daadwerkelijk te realiseren zal wel de stap moeten worden gezet om van de mogelijkheden in het softwarepakket gebruik te maken", riposteerde staatssecretaris De Jager in een rapportage aan de Tweede Kamer. "Ik wil benadrukken dat het geen lastenverlichting is die vanzelf op de ondernemer af komt, zoals dat bijvoorbeeld het geval zou zijn bij het afschaffen van een verplichting."

SNEEUWBALEFFECT

Maar dit voorjaar lijkt er een andere wind te waaien, te beginnen uit de VS. Daar overweegt de SEC om financiële rapportage via XBRL verplicht te stellen, te beginnen met de vijfhonderd grootste beursfondsen.

"Om daarna op te schalen", zegt Pasmooij, die hoopt op een sneeuwbaaleffect. "We hopen ook dat de banken hier zich aansluiten bij de invoering van XBRL. De eerste toepassing voor banken is opgesteld door ABN AMRO en de Rabobank. Misschien gaan alle banken er dan toe over om dit of volgend jaar informatie op elektronische manier te communiceren in plaats van via papier."

Toch signaleert Pasmooij nog de nodige reserves bij financiële intermediairs, ook

bij accountantskantoren. Men wil weliswaar meewerken, maar zonder dat duidelijk is welke prioriteit dit heeft. "Je kunt het cliënten niet opdringen, het zal toch moeten ontstaan vanuit een vraag. Daarnaast zit je met het gegeven dat financiële intermediairs ervaring met deze nieuwe technologie moeten opdoen. Het is maar de vraag of er op dit moment voldoende personele capaciteit is om de slag snel te kunnen maken."

PLATTE BEELDBUIZEN

Het tempo waarmee XBRL zal worden uitgerold hangt voor een groot deel af van de ondersteuning door softwareleveranciers, meent Pasmooij. Daarnaast is het belangrijk dat de ontvangende partijen bij de overheid, met name de Kamers van Koophandel, de Belastingdienst en het CBS, voldoende capaciteit hebben om alle data die aangemaakt zijn met XBRL goed te verwerken.

Jonker twijfelt er niet aan. "Je kunt de Belastingdienst misschien veel verwijten over allerlei automatiseringsprojecten, maar dit megaproject heeft zij goed gedaan", zegt hij. "Invoering van XBRL is net zoals de platte televisie. Die werd al aangekondigd in mijn studententijd, waarna er niks kwam. Maar kijk nu eens, overal zie je platte beeldbuisen."

'OPGEDRONGEN'

Toch is de weerstand tegen XBRL niet weg. Een van de criticasters van het eerste uur, Hans van Nek van Lizatec, moet er nog steeds niks van hebben. Een hype noemt hij het niet meer, maar wel vind hij het een opgedrongen systeem waar het bedrijfsleven over tien jaar spijt van heeft. "XBRL is niet meer dan een stukje techniek. Het gaat echter om de inhoud ervan en die wordt voorgeschreven door de overheid. Het is een keurslijf waarin alle bedrijven verplicht zijn de gegevens aan te leveren die de overheid opeist. Er zou een wet moeten komen die een grens stelt aan de informatie die je als bedrijf moet afdragen aan de staat. Wil de overheid meer data, dan moet zij er maar voor betalen. Bedrijven zien deze ontwikkeling echter niet, dus is er nauwelijks weerstand. Pas over tien jaar merken zij waar ze aan begonnen zijn. Maar dan is het te laat." □